nieuws

Mestactieplan wist blinde vlek die kunstmestgebruik is

nieuws

Daags voor de stemming van het nieuwe mestactieplan schreef De Standaard over fraude bij de verwerking van dierlijke mest. In de krant die in de bus viel na de goedkeuring van het Mestdecreet staat dat er ook misbruik is van kunstmest. “Bijna de helft van de kunstmest die landbouwers gebruiken, is illegaal”, klinkt het. Dat slaat op de jaarlijkse Mestbankaangifte die voor kunstmest minder accuraat en vooral moeilijker verifieerbaar is. De overheid weet dat al langer en vangt dat op met veldcontroles. Bij overmatig of slecht getimed gebruik van kunstmest riskeren landbouwers tegen de lamp te lopen bij de nitraatresidumetingen in het najaar. Door MAP6 zal er – met meer succes – ook administratief controle op uitgevoerd worden. Landbouwers en handelaars zullen hun aan- en verkopen van kunstmest moeten registreren, wat de Mestbank toelaat om beide datasets te vergelijken.

23 MEI 2019 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:50

Lees meer over:
beleid
mest

Daags voor de stemming van het nieuwe mestactieplan schreef De Standaard over fraude bij de verwerking van dierlijke mest. In de krant die in de bus viel na de goedkeuring van het Mestdecreet staat dat er ook misbruik is van kunstmest. “Bijna de helft van de kunstmest die landbouwers gebruiken, is illegaal”, klinkt het. Dat slaat op de jaarlijkse Mestbankaangifte die voor kunstmest minder accuraat en vooral moeilijker verifieerbaar is. De overheid weet dat al langer en vangt dat op met veldcontroles. Bij overmatig of slecht getimed gebruik van kunstmest riskeren landbouwers tegen de lamp te lopen bij de nitraatresidumetingen in het najaar. Door MAP6 zal er – met meer succes – ook administratief controle op uitgevoerd worden. Landbouwers en handelaars zullen hun aan- en verkopen van kunstmest moeten registreren, wat de Mestbank toelaat om beide datasets te vergelijken.
In de aanloop naar het zesde mestactieplan wezen milieubeschermers en politici van de oppositie steevast naar de veestapel als verklaring voor de hardnekkige problemen met de waterkwaliteit. Toch situeert het probleem zich niet alleen bij dierlijke mest. De slechte meetresultaten in de provincie West-Vlaanderen worden ook toegeschreven aan de intensieve teelt van groenten in vollegrond. Volgens De Standaard gaat die groenteteelt gepaard met gebruik, én met misbruik, van kunstmest.
Het probleem is naar verluidt dat niemand controleert hoeveel kunstmest er precies aangewend wordt. Via hun Mestbankaangifte geven boeren en tuinders dat nochtans aan. Op basis daarvan rapporteert het jongste Mestrapport het gebruik van 48,6 miljoen kilogram stikstof uit kunstmest op Vlaamse landbouwgrond, tegenover 90,6 miljoen kilogram uit dierlijke mest. Tot op vandaag kon de Mestbank de juistheid van de aangifte door landbouwers, wat betreft kunstmest, moeilijk verifiëren. Het was de Vlaamse

overheid wel al opgevallen dat de landbouwers die hun boekhoudgegevens delen met de studiedienst van het Departement Landbouw en Visserij meer kunstmest aanwenden dan gemiddeld.
Een extrapolatie van het kunstmestgebruik van die 700 landbouwers naar de ganse populatie doet het kunstmestgebruik in Vlaanderen uitkomen op 84,2 miljoen kilo stikstof. Met andere woorden, zo schrijft De Standaard, “wordt de helft van de kunstmest illegaal gebruikt.” Landbouweconoom Jeroen Buysse (UGent) lijkt daar niet van te schrikken: “Landbouwgrond is duur, kunstmest redelijk goedkoop. Als boer neem je geen risico en gebruik je liever extra kunstmest dan het risico te lopen op opbrengstverlies. Zeker in de groenteteelt is dat uit economisch oogpunt te begrijpen.”
Hoewel de nutriënten in kunstmest sneller beschikbaar zijn dan die in dierlijke mest bestaat ook hier het risico op uitspoeling in het najaar, zeker wanneer gewassen in hun groei geremd zijn door droogte. “Het is daarom niet verwonderlijk dat er ook in West-Vlaanderen, waar er veel groenteteelt is, grote overschrijdingen zijn van de nitraatwaarden in de waterwegen, net als in de streek rond onder meer Mechelen en Hoogstraten”, schrijft de krant.
Bij de Vlaamse Landmaatschappij, de controlerende overheid, is men zich bewust van de onderschatting van het kunstmestgebruik. In het nieuwe mestactieplan worden kunstmesthandelaars en boeren verplicht om de verhandelde en de gebruikte hoeveelheden kunstmest digitaal te registreren. “Dat zal toelaten om beide datasets te vergelijken en foutieve registratie op te sporen en te bestraffen”, aldus woordvoerder Leen Van den Bergh.
De bedoeling is dat de Mestbank vanuit de boekhouding van toeleveranciers reeds zicht heeft op de verhandelde kunstmest, en zo een eerste inschatting kan maken van het kunstmestgebruik door landbouwers. Zij zullen de aangegeven hoeveelheid kunstmest moeten kunnen staven met documenten, en bij een controle een overzicht kunnen voorleggen van alle leveringen. Tegen de zomer van volgend jaar wil de Vlaamse overheid de databank voor digitale registratie klaar hebben, wat een automatische transfer van gegevens naar de Mestbank zal toelaten.
Naast de vraag of je fraude bij kunstmestgebruik wel helemaal kan aansluiten, doet De Standaard ook stilstaan bij de vraag of je het hele systeem niet zou kunnen herdenken. Nu betaalt de boer om zijn bedrijfseigen dierlijke mest af te voeren en moet hij nog eens betalen om kunstmest aan te voeren. Tot dusver had de regelgever een voorliefde voor kunstmest omdat je precies weet hoeveel nutriënten daarin zitten en het risico bij direct opneembare stikstof kleiner is dat er in het najaar nog te veel nitraat in de bodem zit. Professor Buysse en zijn collega’s aan de Universiteit Gent onderzochten wat het effect van een totaalverbod op kunstmest zou zijn.
“Als we alleen nog onze dierlijke mest gebruiken, is controle eenvoudiger, maar zal er een tekort ontstaan voor onze intensieve landbouw”, zegt Buysse. “Boeren zullen dan wel zorgvuldiger bemesten, maar toch zal er een daling zijn van de gewasopbrengst. Dat zou volgens onze berekeningen een economisch verlies van 200 tot 300 miljoen euro per jaar betekenen, maar het zou wel een positieve impact hebben op onze waterkwaliteit. Het is een politieke keuze. Als je in Vlaanderen kiest voor intensieve landbouw, mik je op een maximale opbrengst, en dan is het onvermijdelijk dat je op bepaalde momenten te veel bemest.”

Bron: De Standaard / eigen verslaggeving

Beeld: PIBO Tongeren

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |